

Asia: VN/740/2024

Lausuntopyyntö Pelastussuunnitelma-yleisohjeesta

Yleiset huomiot

Voitte kirjoittaa yleiset huomionne lausuntopyynnöstä alla olevaan kenttään.

Kiitämme sisäministeriötä mahdollisuudesta lausua pelastussuunnitelma -yleisohjeen luonnoksesta.

Caverionin näkemyksen perusteella yleisohje ei nykymuodossaan toimi ohjeena. Dokumentissa on hurja määrä sisältöä. On kuitenkin vaikea arvioida voiko materiaalin perusteella laatia lain vaatiman pelastussuunnitelman, jos ei ole alan kokemusta tai koulutusta. Koska ohje on tarkoitettu myös kohteen omistajille ja haltijoille, tulee sisällön vastata myös heidän tarpeitaan.

Ohjeessa on tekstissä sekaisin lain / asetuksen asettamat vaatimukset sekä suositukset, esimerkit ja hyvät käytännöt. Tämä vaikeuttaa ohjeen tulkitsemista, kun lukiessa täytyy jatkuvasti varmistaa onko kyseessä velvoittava vai suositeltava sisältö. Ohjeen sisällön esittämistä pitäisi mielestämme miettiä uudestaan, ja erottaa selkeästi omien otsikoiden alle yllä mainitut asiasisällöt. Näin ohjeen lukija voi helposti tarkastaa mitkä asiat ovat pakollisia, ja mitkä suosituksia.

Pelastussuunnitelma -yleisohjeen sisältö

Voitte kirjoittaa huomionne pelastussuunnitelma yleisohjeen luonnoksesta alla olevaan kenttään.

Ohjeen kohdassa 1.1 mainitaan "Ohje sisältää perusteet ja linjaukset omatoimisen varautumisen toteuttamisesta ja pelastussuunnitelman laadinnasta. ja Velvoitteiden lisäksi ohjeessa kerrotaan hyväksi todettuja käytäntöjä ja suosituksia..."

Ehdotuksemme ohjeen selkeyttämiseksi sekä tulkinnan helpottamiseksi on jakaa ohjeen kukin kohta omien alaotsikoiden alle;

- mikä on lain ja asetuksen vaatima sisältö, ja miten se pitää pelastussuunnitelmassa esittää.

- mikä on suositus
- mikä on hyväksi todettu käytäntö
- muu aiheeseen liittyvä materiaali ja linkit

Selkeä jaottelu helpottaisi ohjeen lukemista sekä tulkitsemista.

Yksityiskohtaiset huomiot:

Kohta 2.2 Vastuu pelastussuunnitelman laatimisesta ja päivittämisestä

"Rakennuksen yhteistä pelastussuunnitelmaa voi olla tarkoituksenmukaista täydentää kohteen toiminnanharjoittajien omilla pelastussuunnitelmilla."

Voisiko tämän kohdan tarkentaa ohjeeseen?

Koskeeko tämä velvoite vain tapauksia, joissa kohteessa on 407/2011, 1§ määrittämiä toimijoita, vai onko muitakin tapauksia?

2.3 Organisoituminen ja tehtävänjako

Voisiko tätä kohtaa tarkentaa kokonaisuudessaan. Nyt osiossa mainitaan, että tehtäviin pitää nimetä henkilöitä. Toisaalta kerrotaan, että se ei ole tarkoituksenmukaista joissain tapauksissa, mutta toisissa on. Maininta: "tehtävät ovat tärkeitä kuvata" - pitääkö ne kuvata vai ei.

"Olennaista on määrittää tehtävät ja varmistaa henkilöiden osaaminen tehtävien edellyttämällä tavalla."

Kaipaisimme tähän osioon konkretiaa. Nykymuodossaan tämä kohta on liian yleisellä tasolla, jotta se antaisi ohjeistusta asiaan. Mikä on riittävä osaaminen erilaisissa kohteissa? Voisiko tähän kohtaan tuoda esimerkkejä erilaisista kohteista ja hyviä käytännön esimerkkejä? Kohdasta puuttuu myös laki/asetusviite.

2.4 Dokumentointi

"Jos pelastussuunnitelma on julkisesti saatavilla, on syytä varmistaa, ettei siinä ole kohteen turvallisuutta vaarantavia tietoja."

Kaipaisimme tähän osioon selkeää ohjeistusta.

Miten pelastussuunnitelman tietoja voi käyttää väärin?

Mitkä ovat turvallisuutta vaarantavia tietoja?

2.5 Pelastussuunnitelman päivittäminen

Pakolliset ja suositellut asiat sekä hyvät käytänteet selkeästi omiksi osioiksi.

3.6

"Kohteessa olevilla henkilöillä on oltava tosiasiallinen mahdollisuus toimia ohjeiden mukaan, ja niissä on huomioitava myös käyttäjien erityiset tarpeet."

Kuka on viime kädessä pätevä henkilö arvioimaan, toteutuuko tämä? Kodeissa voi asua henkilöitä, jotka eivät edes lisäkoulutuksella tule saavuttamaan sellaista omatoimisuuden tasoa, jolla häiriö- tai kriisitilanteista selvittäisiin. Miten ohjeistuksessa aiotaan huomioida esimerkiksi kotihoidon piirissä olevat vanhukset? Kotihoidossa olevien henkilöiden määrä tulee kasvamaan lähivuosina ja lähtökohtaisesti on syytä suhtautua äärimmäisen kriittisesti henkilön omatoimisuuteen häiriö- tai kriisitilanteessa, jos hän ei selviä arkipäivästä ilman kotihoidon kolmea päivittäistä käyntiä.

3.7

"Pelastussuunnitelmassa kuvataan, miten kiinteistön käyttäjät voivat suojautua aseelliselta uhalta. Jos rakennuksessa ei ole väestönsuojaa, voi tulla kyseeseen tilapäisen suojan rakentaminen."

Ohjeeseen on syytä lisätä tieto siitä, minkälaiselta asevaikutukselta pyritään suojautumaan ja missä kulkee omatoimisen varautumisen raja? Jos tässä ohjeessa yksioikoisesti suositellaan suojautumaan "rakennuksen keskiosiin tai maanalaisiin huoneisiin", eli toimimaan pelastustoimen geneerisen nettisivun mukaisesti, niin ohjeeseen olisi hyvä pyytää lausunto puolustusvoimilta tai muulta sellaiselta henkilöltä, joka osaa arvioida "asevaikutuksia" suomalaisiin kiinteistöihin.

Suomessa oli sotien aikana ja sotien jälkeen saatavilla ohje siitä, miten tällainen tilapäissuoja käytännössä tehdään. Tällaisen käytännöllisen ja yksityiskohtaisen ohjeen modernisointi pitäisi olla yksi ministeriön tavoitteista. Onko ainoa oikea turvallinen toimintaohje kuitenkin väestön siirtäminen?

Muuta

Ohje on tarkoitettu myös muiden kuin pelastusviranomaisten ja alan yritysten käyttöön. Ohjeen pitäisi tukea pelastussuunnitelman laatimista omatoimisesti, ja antaa siihen selkeät askeleet ja suositellut sisällöt. Ohjeessa tulisi olla enemmän selkeitä ratkaisumalleja ja toimintaohjeita, joita voi muokata omaan käyttöön soveltuvaksi.

Ohjeessa ei ole mainintaa vakavan väkivallan uhasta, joka on etenkin oppilaitoksien sekä kauppakeskusten osalta ja muiden julkisten tilojen osalta olemassa oleva riski.

Miinalainen Joachim
Caverion Suomi Oy